

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

100 EĞİTİMİN
YÜZYILI

Sayı : E-32661919-610- 95
Konu : Yazılı Soru Önergelerinin Cevabı

7/28533 62 166

10.10.2025

7/31664

7/31798

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/32057

- İlgi : a) 28/05/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1636603 sayılı yazınız.
b) 04/08/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1675623 sayılı yazınız.
c) 07/08/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1677855 sayılı yazınız.
ç) 14/08/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1681441 sayılı yazınız.
d) 15/08/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1682318 sayılı yazınız.
e) 21/08/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1685623 sayılı yazınız.
f) 27/08/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1687203 sayılı yazınız.

7/32061

7/32259

7/32263

7/32266

7/32360

Bakanlığımıza İlgi (a-b-c-ç-d-e-f)'de kayıtlı yazıyla iletilen İstanbul Milletvekili Saliha Sera KADIGİL'in 7/28533, Ankara Milletvekili Aliye TİMİSİ ERSEVER'in 7/31664, Bitlis Milletvekili Hüseyin OLAN'ın 7/31798, Erzurum Milletvekili Meral DANIŞ BEŞTAŞ'ın 7/32057, İstanbul Milletvekili Gökhan GÜNAYDIN'ın 7/32061, İzmir Milletvekili Yüksel TAŞKIN'ın 7/32259, İstanbul Milletvekili Suat ÖZÇAĞDAŞ'ın 7/32263, Gaziantep Milletvekili Sevda KARACA'nın 7/32266, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk GERGERLİOĞLU'nun 7/32360, Mardin Milletvekili Kamuran TANHAN'ın 7/32506 ile Kayseri Milletvekili M. Baki ERSOY'un 7/32510 ve 7/32511 esas numaralı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler Ek'te sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi (31 Sayfa)

7/32506

7/32510-32511

KAYSERİ MİLLETVEKİLİ M. BAKİ ERSOY'UN 7/32510 ESAS NUMARALI YAZILI
SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Bakanlık olarak öncelikli amacımız; yetkin ve erdemli insan hedefine, ruh ve beden bütünlüğünü sağlayarak erişmektir. Sorgulayıcı, üretken, bilge, cesaretli, merhametli, vatansever, ahlaklı, estetik, sağlıklı, iradeli olarak tasnif edilmiş karakter, esasen tüm çözümlerin anahtarıdır. Bakanlığımızın eğitim politikaları, insanın bütün yönleriyle gelişimini esas alarak bir yandan çağın gerektirdiği dönüşümü gerçekleştirirken diğer yandan da mirasçısı olduğumuz medeniyet değerlerinin gelecek kuşaklara aktarılmasını hedeflemektedir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde yer bulan; millî kimlik, millî değerler, vatandaşlık bilinci, kamu ahlakı ve devlet terbiyesi bilinci konuları doğrudan değerler eğitimi, alan becerileri ve yetkinlikler çerçevesinde ele almaktadır. Modelin temel felsefesinde Türk milletinin tarihî birikimi, kültürel değerleri, ortak hafızası ve medeniyet mirası ön planda tutulmakta; özellikle sosyal bilimler, Türk dili ve edebiyatı, tarih ve vatandaşlık derslerinde millî kimlik ve aidiyet doğrudan işlenmektedir. Ayrıca vatandaşlık bilinci, modelin temel yetkinliklerinden biri olup öğrencilerin hak, sorumluluk, adalet ve demokrasi kültürüyle bireysel ve toplumsal görev bilinci geliştirmesi hedeflenmektedir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli içinde ele alınan yetkinlik ve erdem kavramları, birbirini tamamlayan iki önemli değer olarak tanımlanmıştır. Yetkinlik, belli bir alanda gerekli olan bilgi ve becerilere sahip olmayı ifade ederken erdem, ruhsal olgunluğu başka bir ifadeyle ahlaken övülen meziyetleri kapsamaktadır. Yetkinlik ve erdem merkezde olduğu öğrenci profilinde öğrencilerin bilgi, beceri, eğilim ve değerleri göz önünde bulundurulmaktadır. Model kapsamında geliştirilen öğretim programları 2024-2025 eğitim öğretim döneminde 1, 5 ve 9.sınıflardan başlanarak kademeli bir biçimde uygulamaya konmuş olup geliştirilen tüm öğretim programlarına temel kaynaklık teşkil eden TYMM Ortak Metni'nde öğrenci profilini oluşturan iki bütünlük alanı (ruh ve beden) ve toplam on profil özelliği (vatansever, ahlaklı, üretken, bilge, cesaretli, estetik, iradeli, merhametli, sağlıklı, sorgulayıcı) tanımlanmıştır.

Vatanseverliği oluşturan bileşenler:

- a) Bayrağını seven: Bayrağına ve millî sembollere saygı gösterir.
- b) Türkçeye sahip çıkan: Türkçeye hâkimdir; güzel yazar, güzel konuşur ve dilini geliştirir.
- c) Vatanını, milletini seven ve savunan: Vatanını, milletini sevgi ve bağlılıkla savunurken tarihini, kültürel mirasını anlar; toplumsal sorumluluklarını yerine getirme bilinci geliştirir.
- ç) Gelişmiş bir devlet bilicine sahip olan: Devletin millet için anlamını bilir.
- d) Ülke çıkarlarını üstün tutan: Millî çıkarları ön planda tutar ve ülkesinin kalkınmasına katkı sağlamaya çalışır.
- e) Vatandaşlık hak ve sorumluluklarını bilen: Vatandaşlık hak ve sorumluluklarını bilir, bu hakları kullanırken sorumlu davranır ve topluma karşı sorumluluğunu yerine getirir.
- f) Millî kültürüne ve manevi değerlerine bağlı: Ülkesinin kültürel ve manevi değerlerine bağlıdır; gelenekleri ve tarihine saygı gösterir, bu değerleri gelecek nesillere aktarmaya önem verir, kültürüne duyarlıdır." şeklinde belirlenirken Ahlaklılığın bileşenleri;
 - a) Adil: Herkesin eşit haklara sahip olduğuna inanır ve adaleti benimser.
 - b) Başkalarının haklarına saygı duyan: Dürüstlük, adalet, empati gibi ahlaki değerleri hayatının bir parçası hâline getirerek başkalarının hak ve mahremiyetlerine saygı gösterir.

c) *Tabiata ve toplumsal sorunlara duyarlı: Tabiata ve toplumsal sorunlara karşı duyarlıdır, toplumun daha adil ve eşit bir düzene sahip olması için çalışır.*

ç) *Güvenilir: Verdiği sözleri tutar, başkaları tarafından güvenilir biri olarak kabul edilir.*

d) *Saygılı: İnsanlara, diğer canlılara, çevreye, farklı inançlara, başkalarının haklarına, üzerinde emeği olanlara saygı gösterir ve onları gözetir.*

e) *Doğru: Akla, mantığa, gerçeğe veya kurala uygun davranır; yasa, yöntem ve ahlaka bağlı, dürüst ve namusludur.*

f) *Dürüst: Sözünde ve davranışlarında doğruluktan ayrılmaz, kendisine güven duyulur, yalan söylemekten kaçınır.*” şeklinde ele alınmıştır.

Bunun yanı sıra ilköğretim düzeyinde uygulanmakta olan haftalık ders çizelgesinde öğrencilerin haftalık 1 veya 2 ders saati seçebildikleri *ahlak ve vatandaşlık eğitimi* dersi mevcut olup dersin amaçları; “*Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, millî bilince sahip birer vatandaş olarak yetişmeleri, Hukuk kurallarının herkes için bağlayıcı olduğunu, tüm kişi ve kuruluşların yasalar önünde eşit olduğunu gereklileriyle bilmeleri, Bilimsel düşünmeyi temel alarak bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretmede bilimsel ahlaki gözetmeleri, Katılımın önemine inanmaları, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için görüşler belirtmeleri, Millî, manevi değerleri ile evrensel değerleri benimseyerek erdemli insan olmanın önemini ve yollarını bilmeleri, Ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık göstermeleri, Ahlakın bireysel yaşamdaki rolünü kavramaları, Çevresindeki olay ve durumları ahlaki açıdan değerlendirmeleri, Toplumun ahlaki gelişimdeki rolünü kavramaları, Toplum içerisinde yaşıyor olmanın gerektirdiği ahlaki kurallara örnekler vermeleri, Güzel ahlakın bireyin ve toplumun gelişimindeki önemini fark etmeleri, Maddi ve manevi değerlerin (bireysel, toplumsal ve evrensel düzeyde) ahlaki rolünü değerlendirmeleri, Evrensel ahlaki analiz etmeleri, Vatandaş olarak sahip olması gereken ahlaki normları kavramaları, Ahlaki kararlar almanın ve bunları davranışa dönüştürmenin gereğini analiz etmeleri, Ahlaki (etik)düşünme becerisi geliştirmeleri, Vatandaşlık kavramını ve farklı vatandaşlık türlerini kavramaları, Vatandaşlığın gelişim süreci hakkında bilgi sahibi olmaları, Ortak sorunların çözümünde gelişimlerine uygun aktif rol alabilmeleri” olarak belirlenmiştir.*

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim ve öğretim kurumlarında okutulacak, Bakanlıkça temin edilecek ders kitapları ve eğitim araçları; Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği, ilgili öğretim programı ve Talim ve Terbiye Kurulu tarafından uygun görülen kriterler doğrultusunda hazırlanmaktadır.

Bu kapsamda söz konusu konuları doğrudan ele alan farklı kademe ve seviyeye ait dersler aşağıda sunulmuştur:

- a) Okul öncesi-Aile eğitimi rehberi
- b) Sosyal duygusal öğrenme becerileri ve değerler alanı
- c) İlkokul-İnsan hakları, vatandaşlık ve demokrasi
- ç) Ortaokul ve imam hatip ortaokulu-Ahlak ve vatandaşlık eğitimi
- d) Ortaokul ve imam hatip ortaokulu-Okul temelli sosyal sorumluluk çalışmaları
- e) Ortaokul ve imam hatip ortaokulu-Hukuk ve adalet
- f) Ortaokul ve imam hatip ortaokulu-Görgü kuralları ve nezaket
- g) Ortaokul ve imam hatip ortaokulu-Çevre eğitimi ve iklim değişikliği
- ğ) Ortaokul ve imam hatip ortaokulu-Kültür ve medeniyetimize yön verenler
- h) Ortaokul ve imam hatip ortaokulu-Türk sosyal hayatında aile
- ı) Ortaöğretim-Adabımuaşeret

- i) Ortaöğretim-Temel hukuk bilgisi
- j) Ortaöğretim-Akran nezaketi
- k) Ortaöğretim-Türk sosyal hayatında aile

Bu derslere ait ders kitaplar ve eğitim araçlarında; öğrencilerin millî ve manevi değerleri içselleştirmeleri, insan hakları, demokrasi ve adalet ilkelerini benimsemeleri, sosyal sorumluluk bilinci geliştirmeleri, çevreye ve kültürel mirasa duyarlı bireyler olarak yetişmeleri, görgü ve nezaket kurallarına uygun davranışları ve aileden başlayarak toplumsal hayatta sorumluluk sahibi, saygılı ve bilinçli vatandaşlar olarak rol almaları amaçlanmaktadır.

Bununla birlikte TYMM’de ahlakî değerler ayrı bir eksen olarak vurgulanmakta; dürüstlük, adalet, çalışkanlık, sorumluluk ve toplumsal fayda üretme gibi hususlar disiplinler arası biçimde işlenirken, kamu ahlakı da ortak yaşam kültürü, toplumsal düzen ve etik ilkelere uyum bağlamında ele alınmaktadır. Kamu düzenine saygı, anayasal hak ve sorumluluklar ile tarihsel devlet geleneği gibi unsurlar ise özellikle tarih ve inkılap derslerinde Türk devlet geleneği, yönetim anlayışı ve millî mücadele ruhu üzerinden öğrencilerin kurumlara saygı ve devlet terbiyesi bilinci kazanmaları amaçlanmıştır. Ayrıca söz konusu hususlar TYMM kapsamında hazırlanan ders kitapları ve eğitim araçlarında sosyal bilimlerden fen ve teknolojiye, edebiyattan sanat ve tasarıma kadar birçok dersin disiplinler arası boyutunda yer almakta; böylece öğrencilerin vatandaşlık, adalet, demokrasi, millî kimlik, ahlakî değerler ve sürdürülebilir kalkınma bilinciyle bütüncül bir şekilde yetişmeleri hedeflenmektedir.

Bu hedefler doğrultusunda hazırlanacak ders kitapları ve eğitim araçlarının incelenmesi ve değerlendirilmesi süreçlerinde “TYMM Ders Kitapları ve Eğitim Araçlarının İncelenmesinde Değerlendirmeye Esas Olacak Kriterler” ise şunlardır:

1. İçerik; demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti’ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş vatandaşlar yetiştirme amacına uygun hazırlanmalıdır.

2. İçerik; 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu’nun 2’nci maddesinde ifade edilen Türk Milletinin millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren bir vatandaş yetiştirme anlayışıyla tasarlanmalıdır.

3. Türkiye Cumhuriyeti’ni uluslararası alanlarda zor duruma düşürecek veya millî menfaatlere zarar verecek içerik bulunmamalıdır.

4. İçerik öğrencilerin adalet bilinci ve hakkaniyet duygusunu geliştirecek ahlaki değerleri benimsemeleri ve pekiştirmelerini, millî birlik ve beraberliğe katkı sorumluluğunu içselleştirmelerini sağlayacak bir işlev görmelidir.

5. İçeriği oluşturan unsurlarda millî ve manevi değerler, toplumsal hassasiyetler göz önünde bulundurulmalı; toplumun giyim ve hayat tarzı gerçeğe uygun yansıtılmalıdır.

6. İçerikte eğitim öğretim programı ile uyumlu olacak şekilde çevre ve sürdürülebilirlik, iklim değişikliği, doğal kaynakların korunması ve yeşil dönüşümlerle ilgili yazılı ve görsel unsurlara ve içeriklere yer verilmelidir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Erdem-Değer-Eylem Modeli çerçevesinde vurgulanan değer disiplinleri, okullarımızda çeşitli etkinlik ve projelerle uygulama sahasına konulmakta, çalışmalar öğretmenlerimizin gayreti ve öğrencilerimizin gönüllü katılımıyla sürdürülmektedir. Okullarımızda yürütülen projelere ilişkin örnek uygulamalar ve detaylı bilgi, Bakanlığımızın <https://sgb.meb.gov.tr/yayinlarimiz/yayin/162> başlıklı internet adresinde yayımlanan Maarifin Yüz Akı-3 “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Örnek ve İyi Uygulamalar” başlıklı yayın aracılığı ile kamuoyu ile paylaşılmıştır.